

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.003.01.2020

Pan
Krzysztof Witkowski
Burmistrz Miasta Koła
ul. Stary Rynek 1
62-600 Koło

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/073 Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Kole, ul. Stary Rynek 1, 62-600 Koło (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Witkowski Burmistrz Miasta Koła, od 23 listopada 2018 r. (dalej: Burmistrz). Poprzednio od 8 grudnia 2014 r. do 25 września 2018 r. Burmistrzem był Stanisław Maciaszek, następnie od 26 września do 8 października 2018 r. zastępca Burmistrza Elżbieta Maciejewska przejęła kompetencje i zadania Burmistrza ¹ , a od 24 października do 23 listopada 2018 r. Jan Stępiński został wyznaczony do pełnienia funkcji Burmistrza ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2020 ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Joanna Józwiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/36/2020 z 4 marca 2020 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str. 1-5)</p>

¹ Na podstawie art. 28g ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.).

² Na podstawie art. 28f ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

³ Do dnia zakończenia kontroli (21.05.2020 r.), z uwzględnieniem zdarzeń, które wystąpiły w okresie wcześniejszym, jeżeli miały wpływ na kontrolowaną działalność.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Kontrolowana jednostka posiadała rozeznanie w zakresie wielkości i stanu infrastruktury związanej z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych znajdującej się w granicach administracyjnych Miasta⁶. Przestrzegając zakazu określonego w przepisach art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków⁷, Miasto nie wprowadzało do sieci kanalizacji sanitarnej wód opadowych i roztopowych. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych oraz z rozwojem miejskiej sieci kanalizacji deszczowej planowano w gminnych dokumentach strategicznych i planistycznych. Podmioty wykorzystujące miejską sieć kanalizacji deszczowej, do odprowadzania wód opadowych i roztopowych były co roku obciążane opłatami, których sposób pobierania i wysokość ustalał Burmistrz w zawieranych umowach pomimo, że Rada Miejska w Kole nie określiła wysokości tych opłat albo sposobu ich ustalania, co było niezgodne z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej⁸, jak również nie powierzyła takich uprawnień Burmistrzowi (na podstawie art. 4 ust. 2 przywołanej ustawy). Kontrola wykazała także nieprawidłowość polegającą na zaniechaniu obciążenia przedmiotowymi opłatami części podmiotów, z którymi Miasto Koło zawarło umowy na korzystanie z miejskiej sieci. Ponadto, nie prowadzono działań windykacyjnych wobec podmiotów zalegających z zapłatą należności z tytułu tych opłat oraz zaniechano obciążania odsetkami za zwłokę podmiotów nieterminowo regulujących opłaty. Miasto Koło, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁹ naliczyło i pobrało opłaty retencyjne za zmniejszenie retencji gruntów, a następnie 90% z tych opłat w ustawowym terminie przekazało na rachunek bankowy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie¹⁰.

Środki na realizację zadań inwestycyjnych związanych z budową sieci kanalizacji deszczowej wydatkowano oszczędnie i wydajnie. Zapewniono kompletność wymaganych zgłoszeń i pozwoleń na budowę przed przystąpieniem do ich realizacji. Wykonawców zadań inwestycyjnych wybrano na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹¹. Realizacja objętych kontrolą inwestycji przebiegała zgodnie z zawartymi umowami. W celu zapewnienia należytej jakości robót, Miasto ustanowiło inspektorów nadzoru inwestorskiego, którzy uczestniczyli w ich odbiorach. Rozliczenie dofinansowania z budżetu państwa na przebudowę ul. Cegielnianej zostało złożone w terminie i z zachowaniem wymogów formalnych dotyczących składania sprawozdań z wykorzystania dotacji celowych.

Do realizacji zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych Miasto Koło przygotowało się należycie. Zadania te zostały przypisane komórkom organizacyjnym Urzędu oraz pracownikom w nich zatrudnionym, a sprawne funkcjonowanie infrastruktury miejskiej sieci kanalizacji deszczowej zabezpieczono, poprzez zlecenie co roku tego zadania miejskiej spółce: Miejskiemu Zakładowi Wodociągów i Kanalizacji. Nie wywiązano się jednak z ustawowego obowiązku złożenia sprawozdania z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dotyczy: Gminy Miejskiej Koło.

⁷ Dz. U. z 2019 r., poz. 1437 ze zm., dalej ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 712 ze zm., dalej ustawa o gospodarce komunalnej.

⁹ Dz. U. z 2020 r., poz. 310 ze zm., dalej ustawa Prawo wodne.

¹⁰ Zwanego dalej: Wody Polskie.

¹¹ Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm., dalej Prawo zamówień publicznych.

i krajowym programie wód morskich za 2018 r., ustalonego w przepisach art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Realizacja zadań związanych z zagospodarowaniem wód opadowych lub roztopowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Na terenie Miasta Koła do 31 marca 2020 r. funkcjonowała następująca infrastruktura służąca zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych¹³:

- według stanu na 1 stycznia 2017 r.: 45 781,05 mb sieci kanalizacji deszczowej z 11 separatorami substancji ropopochodnych, obsługującej 6,5% powierzchni miasta;
- według stanu na 31 grudnia 2017 r.: 47 061,15 mb sieci kanalizacji deszczowej z 11 separatorami substancji ropopochodnej, obsługującej 6,6% powierzchni miasta;
- według stanu na 31 grudnia 2018 r.: 47 698,5 mb sieci kanalizacji deszczowej z 11 separatorami substancji ropopochodnych, obsługującej 6,8% powierzchni miasta;
- według stanu na 31 grudnia 2019 r. i na 31 marca 2020 r.: 48 133,4 mb sieci kanalizacji deszczowej z 11 separatorami substancji ropopochodnej, obsługującej 6,8% powierzchni miasta.

Na terenie całego Miasta kanalizacja deszczowa była wyodrębniona od kanalizacji sanitarnej.

(akta kontroli, str. 6-7A)

Infrastrukturę służącą zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych Miasto Koło sukcesywnie przekazywało w formie wkładów niepieniężnych do Miejskiego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kole¹⁴. Według stanu na 31 marca 2020 r. sieć kanalizacji deszczowej o długości 27 367,30 mb z trzema separatorami była własnością Miasta Koła, a sieć o długości 20 766,10 mb z ośmioma separatorami, była własnością Spółki.

(akta kontroli, str. 8-27, 30)

Miasto Koło, dla celów przekazania sieci MZWIK, rozpoczęło inwentaryzację sieci kanalizacji deszczowej na podstawie zarządzenia Burmistrza Miasta Koła z dnia 13 października 2015 r. Jej zakończenie zaplanowano do końca 2020 r. Wykonawcą tego zadania był MZWIK. Na dzień 31 marca 2020 r. została zinwentaryzowana sieć na dł. 30 954,60 mb. (tj. etap I, etap II oraz 60% etapu III). Sieć będąca własnością miasta Koła o dł. 1 639,10 mb., jak wyjaśnił Burmistrz, nie wymagała inwentaryzacji ponieważ Miasto było w posiadaniu dokumentacji projektowej dla tej sieci oraz powstała ona w ostatnich sześciu latach. Według danych szacunkowych, w Mieście Kole, w celu zakończenia procesu inwentaryzacji należy jeszcze zinwentaryzować sieć kanalizacji deszczowej na dł. około 15 539,70 mb.

(akta kontroli, str. 7A, 345, 349-353, 882-883)

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹³ Dane prezentują całość sieci kanalizacji deszczowej Miasta Koła; zmiany w jej długości wynikały z jej rozbudowy i sukcesywnej inwentaryzacji.

¹⁴ Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Kole (dalej MZWIK lub Spółka) został przekształcony z samorządowego zakładu budżetowego w spółkę z o.o. 1 października 2012 r.; wszystkie udziały w spółce należały do Gminy Miejskiej Koło.

Rada Miejska w Kole trzema nw. uchwałami wyraziła zgodę na wniesienie przez Miasto do MZWiK wkładów niepieniężnych o wartości ogółem 7 643,0 tys. zł w postaci kanalizacji deszczowej o łącznej dł. 20 766,10 mb:

- uchwałą nr XXXVII/342/2017 z 29 marca 2017 r. wyraziła zgodę na wniesienie 4 637,10 mb. rurociągów o wartości 1 652,0 tys. zł; podwyższenie kapitału MZWiK o wartość wniesionego wkładu nastąpiło na mocy aktu notarialnego zawartego 10 października 2017 r.;

- uchwałą nr LXI/573/2018 z 26 września 2018 r. wyraziła zgodę na wniesienie 2 659,50 mb. rurociągów o wartości 1 026,0 tys. zł; podwyższenie kapitału MZWiK o wartość wniesionego wkładu nastąpiło na mocy aktu notarialnego zawartego 20 listopada 2018 r.;

- uchwałą nr VIII/65/2019 z 24 kwietnia 2019 r. wyraziła zgodę na wniesienie 13 469,50 mb. rurociągów o wartości 4 965,0 tys. zł; podwyższenie kapitału MZWiK o wartość wniesionego wkładu nastąpiło na mocy aktu notarialnego zawartego 17 czerwca 2019 r.

(akta kontroli, str. 33-157)

Uchwałą nr XXI/198/2020 Rady Miejskiej w Kole z 26 lutego 2020 r. powierzone zostało MZWiK wykonywanie zadania Miasta w zakresie odprowadzania wód opadowych lub roztopowych na okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2020 r. Zakres obowiązków wynikających z przedmiotowego powierzenia obejmował utrzymanie i eksploatację urządzeń kanalizacji deszczowej, stanowiących własność MZWiK i Miasta Koła, przeznaczonych do odbioru i odprowadzania wód opadowych i roztopowych. W ramach powierzonych obowiązków Spółka została zobowiązana do ciągłego i niezakłóconego odprowadzania wód opadowych lub roztopowych; zapewnienia sprawności urządzeń kanalizacji deszczowej, w tym wykonywania napraw i konserwacji oraz usuwania awarii; podejmowania technicznie dostępnych działań w celu usunięcia zagrożenia wystąpienia awarii urządzeń kanalizacji deszczowej; usuwania skutków awarii.

(akta kontroli, str. 158)

Przed podjęciem ww. uchwały zadania w zakresie wykonywania napraw i konserwacji oraz usuwania awarii sieci kanalizacji deszczowej, podejmowania technicznie dostępnych działań w celu usunięcia zagrożenia wystąpienia awarii urządzeń kanalizacji deszczowej i usuwania skutków awarii wykonywane były na zlecenie Miasta Koła przez MZWiK na podstawie umów zawieranych¹⁵ w kolejnych latach tj. na 2017, 2018, 2019 i 2020 i były finansowane z budżetu Miasta.

(akta kontroli, str. 346, 354-367)

Konserwacja osadników i separatorów substancji ropopochodnych¹⁶ oraz analizy wód deszczowych¹⁷ wykonywane były na zlecenie Miasta Koła przez wyspecjalizowane firmy na podstawie umów zawieranych w kolejnych latach tj. na 2017, 2018, 2019 i 2020 i były finansowane z budżetu Miasta.

(akta kontroli, str. 346, 368-396)

¹⁵ 31.01.2017 r. zawarta została umowa do dnia 31.12.2017 r.; 4.01.2018 r. została zawarta umowa na okres do 31.12.2018 r.; 4.01.2019 r. została zawarta umowa na okres do 31.12.2019 r.; 2.01.2020 r. została zawarta umowa na okres do 31.12.2020 r.

¹⁶ Umowami zawartymi: 2.03.2017 r., 27.04.2018 r., 7.03.2019 r. i 18.02.2020 r. Miasto Koło zleciło wykonanie usługi polegającej na jednokrotnym czyszczeniu 8 szt. osadników i 11 szt. separatorów substancji ropopochodnych z gromadzących się w nich odpadów, w które wyposażona jest kanalizacja deszczowa w Kole, a także przeprowadzenie przeglądu separatorów i osadników i sporządzenie protokołów z przeglądów.

¹⁷ Umowami zawartymi: 8.12.2017 r., 29.06.2018 r., 17.04.2019 r. i 18.02.2020 r. Miasto Koło zleciło pobranie i wykonanie analizy wód opadowych z 11 szt. separatorów (dot. umowy z 2017 r. i 2018 r.), z 5 szt. separatorów (dot. umowy z 2019 r.) i z 3 szt. separatorów (dot. umowy z 2020 r.).

W latach 2016-2020 (za I kwartał) wydatki Miasta¹⁸ na bieżące utrzymanie miejskiej sieci kanalizacji deszczowej oraz na jej konserwację kształtowały się następująco: 32,66 tys. zł i 49,58 tys. zł; 37,42 tys. zł i 34,91 tys. zł; 108,45 tys. zł i 63,20 tys. zł; 193,45 tys. zł i 35,32 tys. zł; 10,05 tys. zł i 11,27 tys. zł. Wydatki te we wskazanym okresie stanowiły odpowiednio: po 0,1% (w latach 2016-2017 i w I półroczu 2020 r.) i po 0,2% (w latach 2018-2019) wydatków budżetowych Miasta ogółem. Źródłami finansowania tych wydatków były środki własne Miasta Koła, w tym dochody z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska oraz opłat za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej pobieranych przez Miasto na podstawie umów zawieranych z podmiotami korzystającymi z tej sieci.

(akta kontroli, str. 1215)

Koło, w okresie objętym kontrolą, posiadało 13 niżej opisanych pozwoleń wodnoprawnych, z których osiem zostało przeniesionych decyzjami odpowiednich organów na MZWiK:

- wydane 9 września 2009 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rowu z terenu ul. Słowackiego, 3-go Maja, Konarskiego, Konopnickiej, Szkolnej i Zapolskiej, obowiązujące do 9 września 2019 r. i wygaszone 9 sierpnia 2019 r.;
- wydane 9 listopada 2009 r. (ze zmianą) na wprowadzanie oczyszczonych ścieków deszczowych i roztopowych do kanału Lubiny, obowiązujące do 9 listopada 2019 r. i wygaszone 18 lipca 2019 r.;
- wydane 28 lutego 2013 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do kanału Lubiny z terenu osiedla Nagórna z ul. Mikołajczyka, Konwaliowej i Różanej, obowiązujące do 27 lutego 2023 r.;
- wydane 18 marca 2013 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi z terenu ul. Krańcowej, Jaśminowej, Południowej, Kasztanowej i Bogumiła, obowiązujące do 18 marca 2022 r.; decyzją Starosty Kolskiego z 22 grudnia 2017 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWiK;
- wydane 21 marca 2013 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Kościelna, Stary Rynek, Rzeźnicza, kardynała Stefana Wyszyńskiego, Klasztorna i Adama Mickiewicza, obowiązujące do 20 marca 2023 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kole z 15 marca 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWiK;
- wydane 10 października 2013 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Kajki i Pułaskiego, obowiązujące do 9 października 2023 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kole z 14 marca 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWiK;
- wydane 10 października 2013 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Grodzka, Kuśnierska, Zawiszy, Wodna, Długosza, Wschodnia, Kilińskiego, Nowy Rynek i Skwer Nowy Rynek, obowiązujące do 9 października 2023 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kole z 15 marca 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWiK;
- wydane 4 kwietnia 2014 r. (ze zmianą z 14 kwietnia 2014 r.) na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Nowowarszawska, Stary Rynek, Kajki, Jasna, obowiązujące do 3 kwietnia 2024 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd

¹⁸ We wskazanym okresie Miasto Koło nie poniosło wydatków na remonty miejskiej sieci kanalizacji deszczowej.

Zlewni w Kole z 15 marca 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWIK;

- wydane 9 września 2014 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Asnyka, Fornalskiej, Orzeszkowej, Ogrodowej, Krótkiej, Krzywej, Joselewicza, Żelaznej i Starowarszawskiej, obowiązujące do 8 września 2024 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kole z 15 marca 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWIK;

- wydane 28 kwietnia 2016 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do ziemi z terenu ul. Żeromskiego i drogi gminnej w Mieście Koło, obowiązujące do 27 kwietnia 2026 r.;

- wydane 17 stycznia 2017 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Toruńskiej, Garncarskiej, Sienkiewicza, Zduny, Zielonej, Freudenreicha, obowiązujące do 16 stycznia 2027 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kole z 4 września 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWIK;

- wydane 26 czerwca 2019 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do kanału o nazwie „Dopływ z Koła” (kanał Lubiny) z terenów utwardzonych zakładów zlokalizowanych przy ul. Toruńskiej, Sosnowej, Energetycznej i Zachodniej, obowiązujące 30 lat od dnia 18 lipca 2019 r.;

- wydane 22 lipca 2019 r. na wprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych do rzeki Warty z terenu ul. Słowackiego, 3-go Maja, Konarskiego, Konopnickiej, Szkolnej, Zapolskiej, obowiązujące 30 lat licząc od dnia 9 sierpnia 2019 r.; decyzją Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Zarząd Zlewni w Kole z 10 września 2019 r. pozwolenie wodnoprawne zostało przeniesione na MZWIK.

(akta kontroli, str. 160-232)

Punkty (11 szt.) zrzutu wód opadowych do wód z terenu Miasta Koła zlokalizowane były przy ulicach: Asnyka, Pułaskiego, Jasna, Klasztorna, Grodzka, Nagórna, Słowackiego, Zielona, Zachodnia-Energetyczna, Kasztanowa, Żeromskiego. Odbiornikami wód z tych punktów była rzeka Warta, Kanał Lubiny w miejscowości Ruchenna, Kanał Ulgi rzeki Warty, rów „bez nazwy” następnie do rzeki Warty.

(akta kontroli, str. 31)

Część infrastruktury służącej zagospodarowaniu wód opadowych i roztopowych zlokalizowana w granicach administracyjnych Miasta Koła znajdowała się w posiadaniu dwóch nw. podmiotów:

- Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu Rejon Dróg Wojewódzkich w Kole posiadał kolektory kanalizacji deszczowej w ul. Dąbska – DW nr 473 Koło – Piotrków Trybunalski (km 0 + 045,00 – 0 + 251,00, strona lewa, kanalizacja fi 400; km 0 + 251,00 – 0 + 468,00, strona lewa kanalizacja fi 300; km 0 + 428,00 – 0 + 626,00, strona prawa kanalizacja fi 300; km 0 + 690,00 – 0 + 887,00, strona prawa, kanalizacja fi 400) i w ul. Włocławska – DW nr 270 Brześć Kujawski – Izbica Kujawska – Koło (km 48 + 906,00 – 49 + 040,00, strona prawa, kanalizacja fi 200);

- Powiatowy Zarząd Dróg w Kole posiadał kanalizację deszczową zlokalizowaną: w ul. Sienkiewicza na odcinku od mostu przez rzekę Wartę do ul. Słowackiego oraz w obrębie Ronda Sybiraków, ul. Słowackiego i Sienkiewicza; w ul. Bogumiła i wokół ronda Św. Bogumiła; w ul. Mickiewicza na odcinku od ul. Klasztornej do mostu Kaliskiego i w ul. Nowowarszawskiej na odcinku od ul. Jasnej do mostu Warszawskiego.

(akta kontroli, str. 345-346)

1.2. Kwestie związane z gospodarką wodami opadowymi i roztopowymi zostały uwzględnione w:

- Strategii rozwoju Miasta Koła na lata 2016-2020¹⁹, gdzie zaplanowano m.in. działania w zakresie: modernizacji starych kolektorów kanalizacji deszczowej oraz budowy brakujących separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach kanalizacji deszczowej w sposób ciągły;

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Koła²⁰, gdzie założono m.in. zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych dla działek budowlanych w pierwszej kolejności w graniach działki budowlanej poprzez infiltrację do gruntu z możliwością retencjonowania nadmiaru wód opadowych i roztopowych w otwartych lub zamkniętych zbiornikach; odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych dróg publicznych i placów publicznych położonych w strefach rozwoju zabudowy na terenie miasta zbiorczą siecią kanalizacji deszczowej; do czasu wybudowania zbiorczej sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta dopuszcza się odprowadzanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych dróg publicznych i placów publicznych powierzchniowym systemem odprowadzania tych wód lub poprzez infiltrację do gruntu; podczyszczanie wód opadowych i roztopowych oraz gospodarowanie tymi wodami na terenach przemysłowych zgodnie z przepisami w zakresie ochrony środowiska;

- Programie ochrony środowiska dla Miasta Koła na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026²¹, gdzie w pkt pt. „Kierunki rozwoju” zapisano m.in.: „Ważną rolę odgrywa sprawność kanalizacji deszczowej w przypadku opadów nawalnych. Sieć musi zostać przygotowana do odbioru gwałtownie przybierającej ilości wody opadowej, aby nie doprowadzić do lokalnych podtopień. Ponadto żywiłowa urbanizacja powoduje, że nowe osiedla powstają bez wyposażenia w system odwodnienia. Najgroźniejsza w skutkach jest ich lokalizacja na terenach bezodpływowych, przy braku systemu odwadniania”.

(akta kontroli, str. 31, 233-258, 269-280)

Miasto Koło nie opracowało i nie zlecało opracowania odrębnych analiz/ekspertyz dotyczących zagadnień związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i rozwoju sieci kanalizacji deszczowej. Burmistrz podał w wyjaśnieniach, że po zakończeniu inwentaryzacji i wycenie sieci kanalizacji deszczowej na terenie Koła oraz przekazaniu jej do Spółki będą planowane wykonania przedmiotowych analiz/ekspertyz oraz zostanie opracowany gminny program zagospodarowania wód opadowych i rozwoju kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli, str. 31)

W rejestrze skarg i wniosków Urzędu w latach 2018-2020 nie odnotowano żadnej skargi i wniosku, których przedmiotem byłyby zagadnienia związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych na terenie Miasta Koła.

(akta kontroli, str. 288-290)

Według informacji²² uzyskanej od Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kole w latach 2015-2020 miały miejsce 33 zdarzenia, w wyniku których doszło do zalania 20 budynków, pięciu posesji, trzech dróg/jezdni i zapchania jednej

¹⁹ Przyjęta uchwałą nr XXIV/239/2016 Rady Miejskiej w Kole z dnia 25 maja 2016 r.

²⁰ Uchwalone uchwałą nr LI/484/2018 Rady Miejskiej w Kole z dnia 31 stycznia 2018 r.

²¹ Przyjęty uchwałą nr XX/184/2020 Rady Miejskiej w Kole z dnia 22 stycznia 2020 r.; poprzedni program Rada Miejska w Kole przyjęła uchwałą nr 183/2012 z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Koła na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-208 wraz z prognozą.

²² Informacja uzyskana przez NIK od Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kole w piśmie z dnia 19 marca 2020 r.

rynny i czterech przepustów kanałów melioracyjnych. Spośród tych zdarzeń cztery miały miejsce w 2015 r., pięć w 2016 r., dziewięć w 2017 r., 11 w 2018 r. i cztery w 2019 r. W 2020 r. nie miały miejsca żadne podtopienia lub zalania. Żadne ze zdarzeń mających miejsce w latach 2018-2020 nie wystąpiło na obszarach zagrożonych powodzią dla Miasta Koła określonych na mapie obszarów zagrożonych powodzią opracowanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej Wody Polskie. W listopadzie 2016 r. miało miejsce zalanie jezdni na ul. Juliusza Słowackiego, która na przedmiotowej mapie była oznaczona jako miejsce zagrożone powodzią.

(akta kontroli, str. 397-399, 814)

W rejestrach spraw za lata 2018-2020 (za I kwartał) dotyczących monitorowania działalności centrów zarządzania kryzysowego przez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego w Kole²³, nie odnotowano żadnej sprawy dotyczącej podtopień lub zalań mających miejsce na terenie Koła.

(akta kontroli, str. 333-341, 537-549)

Stan techniczny 32 593,70 mb sieci kanalizacji deszczowej Miasta Koła przyjęty w operatach szacunkowych określających wartość kolektorów w celu ich przekazania do Spółki (co zostało opisane w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego) został określony jako dobry. Ponadto pozostała sieć nieobjęta inwentaryzacją, jak wyjaśnił Burmistrz, również jest w stanie technicznym dobrym, co ustalono na podstawie monitorowania podczas przeprowadzania jej bieżącej konserwacji.

(akta kontroli, str. 402, 882-883)

W książkach eksploatacyjnych prowadzonych dla każdego z 11 szt. separatorów substancji ropopochodnych, w okresie objętym kontrolą NIK, dokonano zapisów o ich czyszczeniu oraz o przeprowadzonych rocznych przeglądach technicznego, w wyniku których stwierdzono dobry stan techniczny.

(akta kontroli, str. 402, 406-476)

W kontrolowanym okresie, na podstawie opisanych w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia umów zawartych przez Miasto Koło z MZWiK, Spółka ta usunęła 16²⁴ awarii kanalizacji deszczowej, których zakres dotyczył m.in. zapadnięcia na kolektorze lub wpuszczenie; czyszczenia wpustu/kanalizacji/studni; regulacji, wymiany lub naprawy wjazdu studni; zadymiania kolektora kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli, str. 402, 477-536)

1.3. Miasto Koło poniosło wydatki z tytułu rocznej opłaty za korzystanie ze środowiska²⁵ za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi w 2017 r. w wysokości 52 691 zł²⁶, a z tytułu opłat za usługi wodne²⁷ za rok 2018 w wysokości 107 903 zł i za rok 2019 r. w wysokości 70 288 zł²⁸.

(akta kontroli, str. 259-268, 291-306)

²³ Powołany Zarządzeniem Nr OA.0050.132.2019 Burmistrza Miasta Koła z dnia 13 sierpnia 2019 r., na mocy którego utraciło moc Zarządzenie Nr OA.0050.174.2017 Burmistrza Miasta Koła z dnia 11 października 2017 r. w sprawie powołania Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego w Kole.

²⁴ Wydatki budżetowe Miasta Koła za usunięcie tych awarii wyniosły: 7 176,97 zł (w 2018 r.), 15 178,48 zł (w 2019 r.) i 865,08 zł (w I kwartale 2020 r.).

²⁵ Dotyczy opłaty uiszczanej na podstawie art. 290 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 23 sierpnia 2017 r.

²⁶ Opłatę przelano na konto Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu w dniu 12 marca 2018 r., tj. w terminie ustalonym w przepisach art. 285 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska.

²⁷ Dotyczy opłat uiszczonych na podstawie art. 270 ust. 11 ustawy Prawo wodne.

²⁸ Wydatki budżetowe Miasta Koła (w dz. 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska rozdz. 90001 Gospodarka ściekowa i ochrona wód § 4430 Różne opłaty i składki) z tytułu opłat za odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych zostały poniesione w następujących kwotach: 37 169 zł (w 2018 r.), 136 917 zł (w 2019 r.) i 4 105 zł (w 2020 r. do 31.03.).

Według wyjaśnień Burmistrza, wzrost kosztów działalności Miasta w związku z wprowadzeniem opłaty za odprowadzanie wód opadowych do wód miał częściowy wpływ na wzrost opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji miejskiej ustalonych w umowach z korzystającymi z tej sieci, a część z tych opłat została pokryta ze środków budżetowych miasta.

(akta kontroli, str. 348)

1.4. Miasto Koło, jak wyjaśnił Burmistrz, nie podejmowało działań promujących zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych przez właścicieli nieruchomości, w tym w ramach programów dofinansowujących przedsięwzięcia służące ich zagospodarowaniu. Główną przyczyną niepodejmowania takich działań, jak podał Burmistrz, był brak środków w budżecie Miasta na sfinansowanie wkładu własnego, niezbędnego dla uczestnictwa w takich programach.

(akta kontroli, str. 32, 1219)

1.5. Na obszarze Miasta Koła, według wyjaśnień Burmistrza, w okresie objętym kontrolą NIK nie odnotowano przypadków zmian kierunku i natężenia odpływu wód opadowych lub roztopowych przez właścicieli gruntów ze szkodą dla gruntów sąsiednich lub odprowadzenia wód na grunty sąsiednie.

(akta kontroli, str. 283)

1.6. W poszczególnych latach okresu 2016-2020 (za I kwartał) liczba prywatnych nieruchomości na terenie Miasta Koła ogółem wynosiła odpowiednio: 4862, 4943, 4950, 4991 i 4951, a ich powierzchnia (w ha) kształtowała się następująco: 203,20, 204,96, 204,97, 205,29 i 204,32. We wskazanym okresie liczba prywatnych nieruchomości korzystających z miejskiej kanalizacji deszczowej wynosiła po 30 w latach 2016-2018 i po 23 w latach 2019-2020, a ich powierzchnia (w ha) kształtowała się następująco: 29,49 (w 2016 r.), po 27,49 w latach 2017-2018 i po 25,71 w latach 2019-2020²⁹.

(akta kontroli, str. 1214, 1216)

Zasady ponoszenia opłat za wykorzystywanie miejskiej infrastruktury do odprowadzania wód opadowych i roztopowych z nieruchomości nienależących do Miasta Koła zostały określone w formie umowy zawieranej pomiędzy Miastem a odprowadzającym te wody do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej. Na próbie 10 takich umów o najwyższej wartości ustalono, że podstawą dla ich zawarcia były wnioski, w których m.in. wskazywana była wielkość powierzchni, z której odprowadzane będą wody do miejskiej kanalizacji. Taki sposób postępowania obowiązywał w Kole od 2015 r. W 2018 r. Miasto zawarło 33 takie umowy, a w 2019 r. i w I kwartale 2020 r. – po 25 umów.

(akta kontroli, str. 283, 286, 329-331, 403, 824-878)

W przedmiotowych umowach zawartych w latach 2018-2020 (do 31 marca) ustalone zostały opłaty ryczałtowe za korzystanie z sieci kanalizacji deszczowej. W latach 2018-2019 wysokość³⁰ jednostkowych stawek za 1 m² powierzchni utwardzonej, z której Miasto Koło zobowiązało się przyjąć wody do swojej sieci kanalizacji deszczowej wynosiły od 0,10 zł do 2,02 zł³¹, a w I kwartale 2020 r. wysokość tych

²⁹ Ponadto w latach 2016-2020 (za I kwartał) z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej korzystały: w 2016 r. - 4 podmioty zajmujące nieruchomości o pow. 26,1 ha (tj. Miejski Zakład Usług Komunalnych, Powiatowy i Wojewódzki Zarząd Dróg, Samodzielny Publiczny ZOZ); w 2017 r. - 4 podmioty zajmujące nieruchomości o pow. 28,3 ha (te same podmioty co w 2016 r.); w okresie 2018 -2020 - 2 podmioty (tj. Powiatowy i Wojewódzki Zarząd Dróg) zajmujące powierzchnię 26,7 ha (w 2018 r.) i po 15,2 ha (w latach 2019-2020).

³⁰ Wysokość tych stawek ustalono dzieląc zryczałtowaną opłatę roczną za odprowadzanie wód do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej ustaloną w umowie przez powierzchnię utwardzoną, z której Miasto Koło zobowiązało się w przedmiotowej umowie do przyjęcia i odprowadzenia własną kanalizacją deszczową wody deszczowej i roztopowej.

³¹ Wysokość tych stawek (w zł) wynosiła: 0,10; 0,11; 0,25; 0,29; 0,37; 0,42; 0,53; 0,55; 1,14; 2,02.

stawek wynosiła 0,25 zł, poza dwoma przypadkami. W jednym z tych przypadków (Powiatowy Zarząd Dróg w Kole) stawka wyniosła 0,10 zł, a w drugim (Spółdzielnia Mieszkaniowa) stawka ta wyniosła 0,11 zł. Opłaty za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej ustalał Burmistrz w umowach zawieranych z podmiotami korzystającymi z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, co zostało szerzej opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli, str. 283, 824-882, 861, 1219)

Ceny za odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych przyjęte w umowach zawieranych z podmiotami korzystającymi z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, jak wyjaśnił Burmistrz, były kalkulowane na podstawie kosztów utrzymania kanalizacji deszczowej i w następnych latach, w zależności od wzrostu inflacji, były podnoszone. Ceny przyjęte w uchwale nr XXI/199/2020 Rady Miejskiej w Kole z 26 lutego 2020 r. (opisanej w dalszej części niniejszego wystąpienia), obowiązujące od 1 kwietnia 2020 r., jak wyjaśnił Burmistrz, skalkulowano w oparciu o planowane koszty utrzymania kanalizacji deszczowej w 2020 r. W kalkulacji tej cenę jednostkową za 1 m² ustalono w wysokości 1,08 zł.

(akta kontroli, str. 346, 550-551)

Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu³² w zakładce Urząd Miejski – Załatwianie Spraw zamieszczony został do pobrania „Wnioski o wydanie warunków technicznych do projektowania przyłącza do sieci kanalizacji deszczowej”. Wnioski te rozpatrywane były indywidualnie w oparciu o istniejącą na terenie Koła sieć kanalizacji deszczowej. W oparciu o wydane warunki wnioskodawca przygotowywał dokumentację projektową przyłącza do kanalizacji deszczowej, którą następnie uzgadniał z Wydziałem Infrastruktury Technicznej, Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej Urzędu³³. Wykonawca po wykonaniu przyłącza zgłaszał ten fakt do Urzędu celem odbioru wykonanych robót protokołem odbioru.

(akta kontroli, str. 284, 287)

W latach 2018-2020 (do 31 marca) wnioski o wydanie warunków technicznych do projektowania przyłącza do sieci kanalizacji deszczowej zostały złożone w Urzędzie w 22 sprawach i w każdej z nich wydane zostały warunki techniczne dla przyłącza. Do 31 marca 2020 r. w czterech z tych spraw dokonano odbioru wykonanego przyłącza do sieci kanalizacji deszczowej, a w dwóch zawarte zostały umowy o korzystanie z tej sieci z MZWiK, odpowiednio po jednej w 2019 r. i 2020 r.

(akta kontroli, str. 579-582)

Monitorowanie stanu miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, jak wyjaśnił Burmistrz, wykonywane było podczas inwentaryzacji służącej sporządzeniu operatów szacunkowych jej wyceny i nie stwierdzono w niej żadnych zanieczyszczeń pochodzenia sanitarnego. Ponadto w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 11 maja 2020 r. inspektor Wydziału Infrastruktury Technicznej raz w miesiącu przeprowadził kontrolę wylotów miejskiej kanalizacji deszczowej na obecność zanieczyszczeń sanitarnych i w żadnym ze skontrolowanych wylotów nie stwierdzono obecności takich zanieczyszczeń.

(akta kontroli, str. 284, 1221)

Z tytułu opłat za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do sieci kanalizacji deszczowej Miasto Koło uzyskało wpływy w wysokości: 109 475,52 zł w 2018 r., 94 558,29 zł w 2019 r. i 20 313,70 zł w 2020 r. (do 31 marca). W 2018 r. zostały zawarte 33 umowy na korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, w których łączna kwota naliczonych opłat za odprowadzanie wód do tej sieci wynosiła

³² <http://bip.kolo.pl/artykuly/799/wniosek-o-wydanie-warunkow-technicznych-do-projektowania-przylacza-do-sieci-kanalizacji-deszczowej>.

³³ dalej Wydział Infrastruktury Technicznej.

115 588,20 zł, a w 2019 r. i w I kwartale 2020 r. zawarto takich umów po 25, w których łączna kwota naliczonych opłat wyniosła odpowiednio 95 776,10 zł (w 2019 r.) i 20 543,67 zł (w 2020 r.). W 2018 r. przypisana³⁴ kwota przedmiotowych opłat była niższa o 4 098,60 zł od kwoty tych opłat ustalonych w umowach obowiązujących na 2018 r. Rozbieżności te dotyczyły dwóch faktur niewystawionych podmiotom do dnia kontroli NIK, co zostało szerzej opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W 2019 r. takie rozbieżności nie wystąpiły.

(akta kontroli, str. 283-284, 322, 560, 570-572, 824-834)

Na koniec 2018 i 2019 r. kwota zaległości z tytułu przedmiotowych opłat wynosiła odpowiednio: 13 103,56 zł i 14 320,74 zł. Zaległości te dotyczyły nieuregulowanych przez trzy podmioty należności na łączną kwotę 24 740,68 zł z tytułu 11 faktur wystawionych w latach 2016-2019. Jeden z tych podmiotów zalegał z zapłatą (od 322 do 1476 dni)³⁵ czterech faktur na łączną kwotę 2 884 zł (netto). Drugi z podmiotów zalegający z zapłatą sześciu faktur na łączną kwotę 21 832,24 zł (netto) uregulował opłaty z opóźnieniem wynoszącym od 211 do 447 dni. Trzeci, zalegający z zapłatą 24,44 zł, uregulował ją po upływie 1142 dni. Urząd, wobec tych podmiotów, do dnia kontroli NIK, nie podejmował żadnych działań windykacyjnych oraz nie obciążył odsetkami za opóźnienie w zapłacie podmiotów, które uregulowały należności po terminie, co zostało szerzej opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli, str. 283, 346-348A, 888-902, 1252-1253)

W Urzędzie do dnia kontroli NIK nie została opracowana i wprowadzona do stosowania instrukcja dotycząca windykacji należności cywilno-prawnych. Burmistrz podał w wyjaśnieniach, że aktualnie zostały podjęte czynności mające na celu przygotowanie stosownych uregulowań. W trakcie trwania kontroli NIK, Zarządzeniem Burmistrza z dnia 22 kwietnia 2020 r. wprowadzona została procedura windykacji należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przysługujących Miastu Koło.

(akta kontroli, str. 560, 815-823)

Od 1 kwietnia do 31 grudnia 2020 r. zadanie własne Miasta w zakresie gospodarki wodami opadowymi lub roztopowymi, jak wskazano wyżej, zostało powierzone MZWIK. Uchwałą nr XXI/199/2020 Rady Miejskiej w Kole z 26 lutego 2020 r., obowiązującą od 14 marca 2020 r. ustalone zostały ceny za usługę odprowadzania wód opadowych lub roztopowych ujętych w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacji deszczowej służące do odprowadzania opadów atmosferycznych. Ustalone ceny miały zastosowanie do usług świadczonych przez MZWIK w zakresie gospodarki wodami opadowymi lub roztopowymi kanalizacją deszczową będącą własnością lub we władaniu Spółki. Za świadczenie tych usług ustalone zostały następujące ceny:

- 0,60 zł netto za 1 m² rocznie dla powierzchni uszczelnionych stanowiących drogi i ulice wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pasy drogowe i parkingi przy tych ulicach;
- 1,08 zł netto za 1 m² rocznie od pozostałych powierzchni uszczelnionych i dachów;
- opłacie nie podlegały powierzchnie, z których wody opadowe lub roztopowe były zagospodarowane na terenie nieruchomości i nie były wprowadzane do sieci kanalizacji deszczowej.

(akta kontroli, str. 158-159)

³⁴ Kwota przypisanych należności w ewidencji dochodów w dz. 900 rozdz. 90019 § 0690 wynosiła 111 489,60 zł.

³⁵ Wg stanu na 16.04.2020 r.

1.7. Miasto Koło, jak wyjaśnił Burmistrz, ustala podmioty zobowiązane do ponoszenia opłat retencyjnych:

- na zasadzie dobrowolnej informacji od podmiotów podlegających obowiązkowi ich ponoszenia poprzez informację w tej sprawie opublikowaną na stronie internetowej Urzędu³⁶;
- poprzez wyszukiwanie przez system informacji przestrzennej³⁷;
- na podstawie wypisów z ewidencji gruntów i budynków.

W wyniku ww. działań wyszukano 20 podmiotów, z których dwa spełniały kryteria do naliczania im opłat za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej³⁸.

(akta kontroli, str. 284, 403-405)

Dwa podmioty zobowiązano do wnoszenia opłat retencyjnych wynoszących za jeden kwartał odpowiednio po: 159,56 zł i 1 040,67 zł. Podmiotom tym, zgodnie z art. 272 ust. 10 i ust. 22 ustawy Prawo wodne, wysłano informacje o wysokości opłaty za każdy kwartał roku 2018-2020 (za I kwartał). Podmioty nie wniosły reklamacji co do wysokości ustalonych opłat. Ustalając wysokość należnej opłaty przyjęto prawidłowe stawki jednostkowe za m² na 1 rok określone w przepisach § 9 ust. 2 lit. c (w pierwszym przypadku³⁹) i § 9 ust. 2 lit. c (w drugim przypadku⁴⁰) rozporządzenia z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za usługi wodne⁴¹. W przypadku pierwszego z podmiotów do wyliczenia wysokości opłaty przyjęto wielkość powierzchni utraconej 12 765 m², a w przypadku drugiego przyjęto wielkości powierzchni utraconej 22 574 m² i 5 177 m². W obu przypadkach przyjęte wielkości powierzchni utraconej były zgodne z wielkościami podanymi przez te podmioty w złożonych oświadczeniach. Podmioty wniosły opłaty retencyjne w terminie ustalonym w przepisach art. 272 ust. 23 ustawy Prawo wodne (po upływie od 2 do 29 dni od wysłania im informacji o wysokości opłaty). Żaden z podmiotów nie zalegał z zapłatą opłaty retencyjnej.

(akta kontroli, str. 307-308, 311-312, 403-405, 552, 555, 558, 811-813)

Z tytułu ww. opłat retencyjnych Miasto Koło uzyskało następujące wpływy i przekazało następujące kwoty opłat na rzecz Wód Polskich (90% z tych kwot⁴²):

- w 2018 r. wpływy wyniosły 3 600,69 zł, z których przekazano kwotę 3 240,60 zł (tj. 90% kwoty wpływów);
- w 2019 r. wpływy wyniosły 4 800,92 zł, z których przekazano kwotę 4 320,80 zł (tj. 90% kwoty wpływów);
- w I kwartale 2020 r. wpływy wyniosły 2 400,46 zł, z których przekazano⁴³ kwotę 2 160,20 zł (tj. 90% kwoty wpływów).

(akta kontroli, str. 284-285, 300, 307-314, 404-405, 552-554)

Ww. kwoty opłat retencyjnych należne Wodom Polskim Miasto Koło przekazało w terminie ustalonym w przepisach art. 299 ust. 6 ustawy Prawo wodne, tj. do końca następnego miesiąca, po ich wpływie na rachunek Urzędu od podmiotów obciążonych przedmiotowymi opłatami.

(akta kontroli, str. 307-314, 553-555)

³⁶ <http://bip.kolo.pl/artykuly/814/oswiadczenie-dotyczy-oplaty-retencyjnej>
<http://www.kolo.pl/pl/aktualnosci/7822/nowy-obowiazek-%E2%80%93-oplata-retencyjna>

³⁷ <http://mkolo.e-mapa.net/>

³⁸ Dotyczy opłat, o których mowa w przepisach art. 269 pkt 1 ustawy Prawo wodne, dalej: opłaty retencyjne.

³⁹ W oświadczeniu podmiot podał, że na jego nieruchomości funkcjonują urządzenia do retencjonowania wody z powierzchni uszczelnionych trwale związanych z gruntem powyżej 30% odpływu rocznego.

⁴⁰ W oświadczeniu podmiot podał, że na jego nieruchomości funkcjonują urządzenia do retencjonowania wody z powierzchni uszczelnionych trwale związanych z gruntem od 10 do 30% odpływu rocznego.

⁴¹ Dz. U. z 2017 r., poz. 2502, ze zm.

⁴² Zgodnie z przepisami art. 299 ust. 5 ustawy Prawo wodne, uzyskane wpływy z tych opłat w 10% stanowią dochód gminy, a w 90% podlegają przekazaniu na właściwy rachunek Wód Polskich.

⁴³ Według stanu na 15.04.2020 r.

Według informacji⁴⁴ Dyrektora Zarządu Zlewni w Kole, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, w latach 2018-2020 nie wydało żadnego pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód w granicach administracyjnych Miasta Koła (na podstawie art. 389 pkt 2 w związku z art. 34 pkt 4 ustawy Prawo wodne).

(akta kontroli, str. 583-585)

Według informacji⁴⁵ Starosty Kolskiego, w latach 2018-2020, nie wydano żadnej decyzji o pozwoleniu na budowę oraz nie zgłoszono zamiaru wykonania robót na nieruchomości o powierzchni przekraczającej 3500 m² w granicach administracyjnych Miasta Koła, w oparciu o pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód (na podstawie art. 389 pkt 2 w związku z art. 34 pkt 4 ustawy Prawo wodne).

(akta kontroli, str. 586-587)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1) Ustalanie wysokości opłat za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej przez Burmistrza w umowach zawieranych z podmiotami korzystającymi z tej sieci, pomimo nieokreślenia wysokości tych opłat i sposobu ich ustalenia przez Radę Miejską w Kole oraz przy braku upoważnienia udzielonego przez Radę do ich ustalenia przez Burmistrza (art. 4 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej), było działaniem naruszającym przepisy art. 4 ust. 1 pkt 2 teże ustawy.

(akta kontroli, str. 281, 283, 879, 881, 1219)

Burmistrz powyższą sprawę wyjaśnił w ten sposób, że po rozpoczęciu urzędowania postanowił w 2019 r. kontynuować pobieranie opłat na zasadach z 2018 r. W trakcie 2019 r. dostrzegł problem zagospodarowania wód opadowych, w tym również kwestie opłat. W październiku 2019 r. rozwiązano umowę o pracę z pracownikiem prowadzącym te sprawy i utworzono Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz ogłoszono konkurs na stanowisko naczelnika tego wydziału. 18 listopada 2019 r. pracę rozpoczął naczelnik wspomnianego wydziału. Jednym z jego zadań było unormowanie spraw formalno-prawnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych. Efektem tych prac było podjęcie przez Radę Miasta w dniu 26 lutego 2020 r. uchwały w sprawie powierzenia MZWIK wykonywania zadania własnego Miasta Koła w zakresie gospodarki komunalnej obejmującego odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych z jego terenu i uchwały w sprawie ustalenia ceny za odprowadzanie wód opadowych lub roztopowych kanalizacją deszczową na terenie Miasta Koła.

(akta kontroli, str. 881)

2) Urząd nie wystawił dwóm podmiotom faktur za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej na łączną kwotę 4 098,60 zł (netto), pomimo upływu 710 dni od terminu zawarcia z nimi umów⁴⁶, w których (w § 7) zobowiązano się do ich wystawienia. W związku z ustaleniami kontroli NIK, przedmiotowe faktury zostały wystawione dopiero 3 kwietnia 2020 r., doręczone 6 kwietnia 2020 r., a następnie uregulowane w dniach 20 i 24 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli, str. 318-322, 329, 403, 561-566, 576-575, 1241-1243)

⁴⁴ Informacja uzyskana przez NIK w piśmie z 16.03.2020 r. Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie Dyrektora Zarządu Zlewni w Kole.

⁴⁵ Informacja uzyskana przez NIK w piśmie z 23.03.2020 r. Starosty Kolskiego.

⁴⁶ Dotyczy umów: nr.OŚ.624.5.2018 i nr OŚ.624.7.2018 zawartych 24.04.2018 r., w których Miasto Koło zobowiązało się do przyjęcia i odprowadzenia własną kanalizacją deszczową wód deszczowych i roztopowych z terenów zakładów dwóch podmiotów gospodarczych, za opłatą roczną wynoszącą odpowiednio: 2 327,60 zł i 1 771 zł (netto).

Sprawę zaniechania wystawienia faktur i obciążenia dwóch podmiotów ww. należnościami Burmistrz wyjaśnił przeoczeniem, w związku ze zmianą organizacji stanowisk pracy w Urzędzie.

(akta kontroli, str. 403, 558)

W ocenie NIK, zaniechanie przez Miasto Koło ustalenia i pobrania ww. dochodów budżetowych było działaniem niegospodarnym i nierzetelnym.

3) Zaniechanie prowadzenia działań windykacyjnych wobec trzech podmiotów zalegających przez okres od 187 dni do 1476 dni z uiszczeniem opłat za odprowadzanie wód opadowych do miejskiej sieci kanalizacyjnej deszczowej w wysokości ogółem 24 740,68 zł było działaniem nierzetelnym i niegospodarnym. Dopiero w trakcie kontroli NIK, w dniu 15 kwietnia 2020 r., w stosunku do jednego z podmiotów, który nadal zalegał z zapłatą przedmiotowej opłaty, zostało wystawione wezwanie do zapłaty należności z tytułu czterech faktur, wraz z odsetkami na łączną kwotę 3 395,7 zł⁴⁷.

(akta kontroli, str. 885, 888-902, 1241, 1244-1245, 1249, 1252-1253, 1257-1259)

Burmistrz, w wyjaśnieniach w powyższej sprawie, przedłożył pismo pani Naczelnik Wydziału Finansowego Urzędu, w którym Naczelnik zaniechanie prowadzenia działań windykacyjnych do dnia kontroli NIK wyjaśniła przeoczeniem pracownika.

(akta kontroli, str. 884)

4) Niezgodnie z § 7 ust. 3 postanowień umów⁴⁸ w sprawie korzystania z sieci kanalizacji deszczowej Miasto Koło nie obciążyło odsetkami za zwłokę dwóch podmiotów, które uregulowały opłaty w wysokości ogółem 21 856,68 zł z opóźnieniem (od 187 dni do 447 dni w przypadku jednego z podmiotów i 1142 dni w przypadku drugiego z podmiotów). Dopiero w trakcie kontroli NIK wystawiono noty księgowo. W dniu 22 kwietnia 2020 r. wystawiono sześć not księgowych⁴⁹ obciążających jeden z podmiotów odsetkami w wysokości ogółem 1 440,90 zł, które zostały uregulowane w dniu 6 maja 2020 r. W dniu 21 maja 2020 r. wystawiono drugiemu z podmiotów notę obciążającą go odsetkami w wysokości 5,76 zł.

(akta kontroli, str. 886-898, 1241, 1246-1248, 1250, 1252-1253, 1254-1260)

Burmistrz, w wyjaśnieniach w powyższej sprawie, przedłożył pismo Naczelnika Wydziału Finansowego Urzędu, w którym Naczelnik nienaliczenie odsetek za opóźnienie w zapłacie wyjaśniła przeoczeniem pracownika.

(akta kontroli, str. 884)

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto Koło posiadało rozeznanie w zakresie wielkości i stanu infrastruktury związanej z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych znajdującej się w granicach administracyjnych miasta. Przestrzegając zakazu określonego w przepisach art. 9 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, Miasto nie wprowadzało do sieci kanalizacji sanitarnej wód opadowych i roztopowych. Działania związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych oraz z rozwojem miejskiej sieci kanalizacji deszczowej planowano w gminnych dokumentach strategicznych i planistycznych. Podmioty wykorzystujące miejską sieć kanalizacji deszczowej do odprowadzania wód opadowych i roztopowych były co roku obciążane opłatami, których sposób pobierania i wysokość ustalał Burmistrz w umowach zawartych z tymi podmiotami

⁴⁷ Wg stanu na 20.05.2020 r. dłużnik nie uregulował zaległych należności, dla których termin zapłaty upłynął w dn. 27.04.2020 r. (tj. po 7 dniach od doręczenia jemu w dn. 20.04.2020 r. wezwania do zapłaty); w dn. 20.05.2020 r. Wydział Finansów Urzędu przekazał dokumenty tego dłużnika do Wydziału Podatków, Opłat i Egzekucji Urzędu celem prowadzenia dalszej egzekucji zaległości za lata 2017-2020.

⁴⁸ Dotyczy czterech umów nr: OŚ.624.8.2017 z 17.01.2017 r., OŚ.624.8.2018 z 24.04.2018 r., OŚ.624.8.2019 z 8.04.2019 r. i OŚ.624.28.2017 z 27.01.2017 r.

⁴⁹ Noty doręczono dłużnikowi 27.04.2020 r.

pomimo, że Rada Miejska w Kole na podstawie przepisów art. 4 ust. 1 ustawy o gospodarce komunalnej nie określiła wysokości tych opłat albo sposobu ich ustalania, jak również na podstawie art. 4 ust. 2 przywołanej ustawy nie powierzyła takich uprawnień Burmistrzowi. W 2018 r. zaniechano obciążenia dwóch podmiotów przedmiotowymi opłatami na łączną kwotę 4 098,60 zł (netto), pomimo upływu 710 dni od terminu zawarcia z nimi umów na korzystanie z miejskiej sieci. Ponadto nie prowadzono działań windykacyjnych wobec trzech innych podmiotów zalegających przez okres od 187 dni do 1476 dni z zapłatą należności z tytułu tych opłat w wysokości ogółem 24 740,68 zł oraz zaniechano obciążenia dwóch podmiotów, które nieterminowo uregulowały przedmiotowe opłaty, odsetkami w wysokości ogółem 1 446,66 zł. Miasto Koło, zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne, naliczyło i pobrało opłaty retencyjne za zmniejszenie retencji gruntów, a następnie 90% z tych opłat, w ustawowym terminie, przekazało do Wód Polskich.

OBSZAR

2. Wydatkowanie środków na realizację zadań inwestycyjnych związanych z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

2.1. W budżecie Miasta Koła na 2018 i 2019 r. zaplanowano wydatki majątkowe na przebudowę ul. Cegielnianej w Kole wraz z budową kanalizacji deszczowej. W budżecie na 2019 i na 2020 r. zaplanowano wydatki majątkowe na przebudowę ul. Grodzkiej w Kole. Potrzeba realizacji tych inwestycji wynikała z dokumentów strategicznych opracowanych dla Miasta, tj. Strategii Rozwoju Miasta Koła na lata 2016-2020 oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Koła na lata 2017-2023.

(akta kontroli, str. 588-606, 1219, 1223-1235)

W zmianie do budżetu Miasta na 2020 r. wprowadzonej 26 lutego 2020 r. zaplanowane zostały wydatki majątkowe na dokumentację projektową budowy drogi wraz z kanalizacją deszczową ulic: Wiatracznej, Przesmyk i Boguszyńskiekiej, z których wg stanu na 18 maja 2020 r. nie wydatkowano żadnych środków.

(akta kontroli, str. 607, 1220)

Inwestycja w zakresie przebudowy ul. Cegielnianej realizowana była w okresie od 5 kwietnia 2016 r.⁵⁰ do 15 maja 2019 r. Zakres robót związany z instalacjami kanalizacji deszczowej obejmował wykonanie: dwóch kolektorów z uszczelką o dł. 310,20 m i 92,70 m, przykanalików o dł. 58,70 m, 18 szt. studni rewizyjnych z kręgów żelbetonowych z włazami żeliwnymi i 20 szt. studzienek ściekowych ulicznych z osadnikiem. Kwota zaplanowanych i zrealizowanych wydatków ogółem wyniosła 2 236,1 tys. zł (w tym na kanalizację deszczową 726 tys. zł), które w wysokości 1 283,4 tys. zł zostały sfinansowane z Rządowego Programu na Rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej, a w pozostałej części ze środków budżetowych Miasta.

(akta kontroli, str. 608, 624, 978, 982)

Inwestycja dotycząca przebudowy ul. Grodzkiej obejmowała również budowę kanalizacji deszczowej, w zakresie wykonania: czterech kolektorów o dł. 22,60 m., 39,68 m., 44,50 m., 72,30 m., przykanalików o dł. 56,26 m., 7 szt. studni rewizyjnych z kręgów żelbetonowych z włazami w całości żeliwnymi i 11 szt. studzienek ściekowych ulicznych z osadnikiem. Realizację tego zadania rozpoczęto 24 października 2019 r., a planowany termin jego zakończenia ustalono na 19 maja 2020 r. Kwota zaplanowanych wydatków na tę inwestycję wynosiła 923,5 tys. zł (w tym na kanalizację deszczową 176,7 tys. zł), których źródłem finansowania były środki z Fundusz Dróg Samorządowych w wysokości 459 tys. zł, a w pozostałej

⁵⁰ Data zawarcia umowy na wykonanie dokumentacji projektowej.

części środki budżetowe Miasta. Do dnia kontroli NIK na realizację inwestycji poniesione zostały wydatki w wysokości 236,7 tys. zł (w tym 176,7 tys. zł na kanalizację deszczową). W umowie z wykonawcą, termin wykonania inwestycji ustalono na 29 maja 2020 r. za wynagrodzeniem w wysokości 918 118,30 zł. Aneks nr 1/2020 do umowy z wykonawcą, zawartym 26 marca 2020 r., wysokość wynagrodzenia dla wykonawcy została zmniejszona do kwoty 906 968,01 zł, w związku ze zmianą głębokości wykonania koryta jezdni i grubości podbudowy z betonu cementowego.

(akta kontroli, str. 608, 1014, 1055-1097)

2.2. Zamiar wykonania robót w ul. Cegielnianej Miasto Koło zgłosiło w Starostwie Powiatowym w Kole w dniu 4 sierpnia 2017 r. Do przedmiotowego zgłoszenia nie został zgłoszony sprzeciw, o czym w piśmie z dnia 6 września 2017 r. poinformowało Starostwo.

(akta kontroli, str. 609-611)

Dla przebudowy ul. Grodzkiej Miasto Koło uzyskało decyzję Starosty Kolskiego wydaną 10 kwietnia 2019 r., którą zatwierdzony został projekt budowlany i udzielono pozwolenia na budowę. Decyzja uprawomocniła się z dniem 10 kwietnia 2019 r.

(akta kontroli, str. 612-613)

Wykonawców przebudowy ul. Cegielnianej i ul. Grodzkiej wybrano w trybie przetargu nieograniczonego określonego w art. 10 ust. 1 Prawa zamówień publicznych. Szacunkowa wartość tych zamówień wynosiła odpowiednio: 1 744 616,10 zł, co stanowiło równowartość 404 623,72 euro i 742 028,22 zł, co stanowiło równowartość 173 256,08 euro. Oba postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z zasadami ustalonymi w Prawie zamówień publicznych mianowicie: szacunkowa wartość obu zamówień została określona na pięć miesięcy przed wszczęciem postępowania; ogłoszenia o zamówieniach⁵¹ oraz o ich udzieleniu zostały zamieszczone w odpowiednich terminach w Biuletynie zamówień publicznych; spośród złożonych w terminie ofert wykonawców wybrano ofertę najkorzystniejszą, spełniającą warunki postępowania ustalone w specyfikacji; oceny ofert złożonych w postępowaniach dokonały komisje przetargowe; każda z osób wykonujących czynności w postępowaniach i uczestniczących w postępowaniach złożyła stosowne oświadczenia; z wybranymi wykonawcami zawarte zostały w odpowiednim terminie umowy, w których zakres świadczeń wykonawców był zgodny ze złożonymi ofertami; wykonawcy zamówień złożyli wymagane zabezpieczenia należytego wykonania umów; sporządzono protokoły postępowania o udzielenie zamówień publicznych, zgodne z dokumentami źródłowymi i na prawidłowych wzorach.

(akta kontroli, str. 614-788)

Miasto Koło posiadało zabezpieczone środki budżetowe na realizację inwestycji. Dla przebudowy ul. Cegielnianej w planie wydatków majątkowych na 2018 r. zaplanowano środki w wysokości 1 723 405 zł (po zmianach), a w planie wydatków majątkowych na 2019 r. zaplanowano środki w wysokości 499 176 zł (po zmianach). Dla przebudowy ul. Grodzkiej zaplanowane środki w planie wydatków majątkowych na 2019 r. wyniosły 459 059 zł (po zmianach), a w planie na 2020 r. środki te wyniosły 702 282,24 zł (wg stanu na 22 stycznia 2020 r.).

(akta kontroli, str. 592, 597, 600, 603)

Miasto Koło zapewniło nadzór inwestorski nad realizacją ww. inwestycji, pełniony przez podmioty zewnętrzne. Dla przebudowy ul. Cegielnianej sprawowanie nadzoru

⁵¹ Ponadto zamieszczono je na stronie BIP Urzędu, na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu.

inwestorskiego powierzono podmiotom w dwóch umowach zawartych 18 października 2018 r. (odpowiednio w zakresie robót budowlanych drogowych i w zakresie sieci, instalacji i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych), a dla przebudowy ul. Grodzkiej nadzór w zakresie sieci, instalacji i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych powierzono podmiotowi w umowie zawartej 28 października 2019 r. Ponadto nadzór inwestorski w zakresie branży drogowej przy przebudowie ul. Grodzkiej wykonywał zleceniobiorca w ramach powierzonych jemu obowiązków umową zlecenia zawartą 30 września 2019 r. Osoby, którym powierzono nadzór inwestorski posiadały uprawnienia budowlane kierownika budowy i robót w specjalności konstrukcyjno-inżynierskiej w zakresie dróg i nawierzchni lotniskowych⁵² i w specjalności instalacyjno-inżynierskiej w zakresie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych⁵³.

(akta kontroli, str. 789-810, 1220)

Część wydatków na przebudowę ul. Cegielnianej i ul. Grodzkiej zostało sfinansowanych ze środków budżetu państwa. Na przebudowę ul. Cegielnianej Miasto Koło na podstawie umowy zawartej 23 lipca 2018 r. z Wojewodą Wielkopolskim, zmienionej aneksem nr 1 z 6 grudnia 2018 r., otrzymało dofinansowanie w wysokości 1 284 405 zł z Rządowego Programu na Rzecz Rozwoju oraz Konkurencyjności Regionów poprzez Wsparcie Lokalnej Infrastruktury Drogowej. Na przebudowę ul. Grodzkiej, na podstawie umowy zawartej 7 października 2019 r. z Wojewodą Wielkopolskim, zmienionej aneksem nr 1 z 20 listopada 2019 r., Miasto Koło otrzymało dofinansowanie w wysokości 459 059,30 zł z Funduszu Dróg Samorządowych.

(akta kontroli, str. 903-941)

2.3. Roboty w ramach dwóch ww. inwestycji rozpoczęte zostały po upływie terminu na zgłoszenie sprzeciwu do zamiaru rozpoczęcia robót w ul. Cegielnianej oraz po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na budowę, wydanej dla przebudowy ul. Grodzkiej, opisanych wyżej w pkt 2.2. niniejszego wystąpienia. Według pierwszych zapisów w dziennikach budowy badanych inwestycji: w dniu 2 października 2018 r. dla przebudowy ul. Cegielnianej „przekazano plac budowy protokołem przekazania”, a w dniu 4 listopada 2019 r. dla przebudowy ul. Grodzkiej „wytoczono przebudowę ulicy zgodnie z projektem”.

(akta kontroli, str. 611, 613, 945, 967)

2.4. W toku realizowanych inwestycji wyznaczeni inspektorzy nadzoru dokonywali odbiorów częściowych robót, w tym ulegających zakryciu i zanikających, co zostało potwierdzone odpowiednimi wpisami do dzienników budowy prowadzonych dla tych inwestycji.

(akta kontroli, str. 942-977)

2.5. W okresie objętym kontrolą NIK, jak opisano w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia, jedna z badanych inwestycji została zakończona. Czynności odbioru wykonanych robót w ul. Cegielnianej rozpoczęły się i zakończyły 15 maja 2019 r., tj. w terminie ustalonym w umowie z wykonawcą tej inwestycji. Według protokołu odbioru końcowego, roboty zostały wykonane zgodnie z dokumentacją projektową. Zakres wykonanych robót związany z instalacjami kanalizacji deszczowej był zgodny z zakresem ustalonym w umowie z wykonawcą (opisanym w pkt 2.1. niniejszego wystąpienia). W dzienniku budowy, inspektor nadzoru, w dniu 30 kwietnia 2019 r., potwierdził wykonanie robót w ul. Cegielnianej „teren uporządkowano i przygotowano do odbioru końcowego”.

(akta kontroli, str. 963, 982-1002, 1036-1039)

⁵² Dotyczy osób, którym zlecono nadzór w zakresie robót budowlanych drogowych.

⁵³ Dotyczy osób, którym zlecono nadzór w zakresie sieci, instalacji i urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.

2.6. Przebudowa ul. Cegielnianej została rozliczona zgodnie z umową zawartą z wykonawcą. Częściowe wykonanie robót drogowych i kanalizacyjnych zostało odebrane protokołami częściowego odbioru robót sporządzonymi w dniach 6 i 20 grudnia 2018 r., w których stwierdzono zgodność odebranych robót z zawartą umową i tabelą elementów scalonych oraz dobrą jakością wykonanych robót za łączną kwotę 1 711 273,93 zł. Końcowym odbiorem, opisanym w pkt 2.2. niniejszego wystąpienia objęto roboty o łącznej kwocie 427 818,48 zł. W sumie, wartość robót potwierdzonych tymi protokołami odbioru wynosiła 2 139 092,41 zł (zgodnie z umową), którą to kwotę Miasto Koło prześlało na konto wykonawcy w terminach określonych w fakturach wykonawcy.

(akta kontroli, str. 982-1039)

Ponadto na przebudowę ul. Cegielnianej Miasto Koło wydało kwotę 35 051,61 zł. Wydatki te dotyczyły sfinansowania umowy zawartej z wykonawcą w dniu 26 kwietnia 2019 r. na wykonanie robót dodatkowych koniecznych nieuwjętych w dokumentacji projektowej, w zakresie zabezpieczenia istniejącego ogrodzenia poprzez zamontowanie prefabrykowanych elementów betonowych na długości 16 m, obniżenia posadowienia słupów oświetlenia ulicznego – 10 szt., usunięcia kolizji z przyłączem gazowym – pogłębienie posadowienia.

(akta kontroli, str. 1040-1054)

Rozliczenie uzyskanego dofinansowania w wysokości 1 283 405 zł na przebudowę ul. Cegielnianej zostało przesłane do Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego (WUW) w Poznaniu w piśmie z 23 maja 2019 r. Przedmiotowe rozliczenie zostało sporządzone zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie, tj. z zachowaniem terminu i wymogów formalnych dotyczących złożenia sprawozdania z wykorzystanej dotacji celowej. Pismem z 14 czerwca 2019 r. Dyrektor Wydziału Infrastruktury i Rolnictwa WUW z upoważnienia Wojewody Wielkopolskiego potwierdził złożenie rozliczenia końcowego oraz poinformował, że zostało ono zatwierdzone.

(akta kontroli, str. 903-925, 1206-1213)

2.7. Przebudowa ul. Cegielnianej, zgodnie z ustaleniami opisanymi w pkt 2.5. niniejszego wystąpienia, została zakończona 15 maja 2019 r. W dniu 24 kwietnia 2020 r. dokonano oględzin ul. Cegielnianej w trakcie których ustalono, że inwestycja została zrealizowana i oddana do użytkowania. Dla ul. Cegielnianej została założona książka drogi w dniu 4 czerwca 2019 r.

(akta kontroli, str. 1098-1111, 1194-1205, 1236-1240)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Miasto Koło, środki na realizację zadań inwestycyjnych związanych z budową sieci kanalizacji deszczowej wydatkowało oszczędnie i wydajnie. Przed przystąpieniem do realizacji tych inwestycji zapewniono kompletność wymaganych zgłoszeń i pozwoleń na budowę. Nadzór nad wykonaniem zadań inwestycyjnych powierzono osobom posiadającym wymagane uprawnienia budowlane. Wykonawców zadań inwestycyjnych wybrano z zachowaniem przepisów Prawa zamówień publicznych. Realizacja objętych kontrolą inwestycji przebiegała zgodnie z umowami zawartymi z ich wykonawcami. W celu zapewnienia należytej jakości robót Miasto ustanowiło inspektorów nadzoru inwestorskiego, którzy uczestniczyli w ich odbiorach. Rozliczenie uzyskanego dofinansowania z budżetu państwa na przebudowę ul. Cegielnianej zostało złożone w terminie i z zachowaniem wymogów formalnych dotyczących złożenia sprawozdań z wykorzystania dotacji celowych.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

3. Przygotowanie, nadzór i kontrola nad realizacją zadań w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych

Opis stanu faktycznego

3.1. W Regulaminach organizacyjnych Urzędu obowiązujących w okresie od 1 września 2016 r. do dnia kontroli NIK⁵⁴ prowadzenie spraw związanych z funkcjonowaniem sieci kanalizacji deszczowej przypisane miał Wydział Infrastruktury Technicznej. Zadania dotyczące m.in. zawierania umów z podmiotami gospodarczymi korzystającymi z miejskiej kanalizacji deszczowej, kontroli i egzekwowania wyników badań czystości ścieków opadowych i roztopowych wprowadzonych do miejskiej kanalizacji deszczowej oraz sporządzania i przekazywania do Urzędu Marszałkowskiego rocznych sprawozdań o zakresie korzystania ze środowiska oraz wysokości należnych opłat w Regulaminach organizacyjnych obowiązujących od 1 września 2016 r. do 30 września 2019 r. miał przypisane Zespół ds. Ochrony Środowiska. Regulaminem organizacyjnym obowiązującym od 1 października 2019 r. został utworzony Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa, któremu przypisane zostały m.in. przytoczone zadania Zespołu ds. Ochrony Środowiska oraz zadanie: „realizacja innych zadań związanych z wodami opadowymi i roztopowymi”.

(akta kontroli, str. 1112-1165)

3.2. Prowadzenie spraw dotyczących urządzeń komunalnych⁵⁵, w tym m.in. kontrola prawidłowego ich funkcjonowania, zgłaszanie wszelkich usterek i awarii jednostkom odpowiedzialnym za ich prawidłowy stan techniczny, prowadzenie spraw związanych z eksploatacją urządzeń komunalnych i zgłaszanie potrzeby remontów tych urządzeń, przygotowanie dokumentów dotyczących podłączeń nieruchomości i wszelkich podmiotów do sieci urządzeń komunalnych, zostało powierzone zakresem czynności inspektorowi Wydziału Infrastruktury Technicznej.

(akta kontroli, str. 1166-1170)

Zadania Zespołu ds. Ochrony Środowiska, a następnie Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa, opisane w pkt 3.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, zostały przypisane do realizacji pracownikom tych komórek organizacyjnych. Najpierw zadania te wykonywała podinspektor zatrudniona w Zespole ds. Ochrony Środowiska w okresie od 3 listopada 2016 r. do 30 września 2019 r. Od 18 października 2019 r. zadania te powierzono pomocy administracyjnej w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa, której ponadto przypisano m.in. sporządzanie i przekazywanie do Wód Polskich rocznych sprawozdań o zakresie korzystania ze środowiska i wysokości należnych opłat.

(akta kontroli, str. 1171-1185)

Naczelnikowi Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa, zatrudnionemu w Urzędzie od 18 listopada 2019 r., powierzono w zakresie czynności⁵⁶ m.in. prowadzenie postępowań z zakresu ustawy Prawo wodne. W trakcie kontroli NIK, w dniu 11 marca 2020 r. Naczelnik otrzymał nowy zakres czynności, w którym m.in. wymienione zostały następujące obowiązki: prowadzenie postępowań z zakresu ustawy Prawo wodne, nadzór nad zawieraniem umów z podmiotami gospodarczymi korzystającymi z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, kontrola i egzekwowanie

⁵⁴ Regulamin organizacyjny Urzędu nadany Zarządzeniem nr OA.0050.120.2016 Burmistrza Miasta Koła z dnia 1 września 2016 r., z późniejszymi zmianami, uchylonym Zarządzeniem nr OA.0050.24.2019 Burmistrza Miasta Koła z dnia 11 lutego 2019 r., z późniejszymi zmianami, wprowadzającym Regulamin organizacyjny Urzędu, obowiązujący do 30 września 2019 r., uchylonym Zarządzeniem Nr OA.0050 Burmistrza Miasta Koła z dnia 30 września 2019 r. wprowadzającym Regulamin organizacyjny Urzędu z dniem 1 października 2019 r.

⁵⁵W tym miejskiej sieci kanalizacji deszczowej.

⁵⁶ Sporządzonym 18.11.2019 r.

wyników badań czystości ścieków opadowych i roztopowych wprowadzonych do miejskiej kanalizacji deszczowej oraz realizacja innych zadań związanych z wodami opadowymi i roztopowymi, nadzór nad ustaleniem wysokości opłat retencyjnych.

(akta kontroli, str. 1186-1193)

3.3. Zgodnie z ustaleniami opisanymi w pkt 1.1. niniejszego wystąpienia pokontrolnego uchwałą nr XXI/198/2020 Rady Miejskiej w Kole z 26 lutego 2020 r. powierzone zostało MZWiK wykonywanie zadania Miasta Koła w zakresie odprowadzania wód opadowych lub roztopowych na okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 2020 r. Przed podjęciem przedmiotowej uchwały wykonywanie napraw i konserwacji oraz usuwanie awarii sieci kanalizacji deszczowej Miasto zlecało MZWiK na podstawie umów zawieranych w kolejnych latach tj. na 2017, 2018, 2019 i 2020.

(akta kontroli, str. 158, 346, 354-367)

3.4. W piśmie z 28 lutego 2020 r. Urząd, zgodnie z przepisami art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne, przesłał do Ministerstwa Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej sprawozdanie z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i krajowym programie wód morskich za 2019 r. Sprawozdanie to zostało wypełnione tylko w części dotyczącej ogólnych informacji o Gminie Miejskiej Koło, bez wskazania realizowanych działań, ponieważ na terenie Miasta Koła żadne z tych działań nie były realizowane. Urząd nie przekazał przedmiotowego sprawozdania za 2018 r., co zostało szerzej opisane w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli, str. 315-317)

3.5. W rejestrze skarg i wniosków Urzędu w latach 2018-2020, jak wynika z ustaleń opisanych w pkt 1.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego, nie odnotowano żadnej skargi i wniosku, których przedmiotem byłyby zagadnienia związane z zagospodarowaniem wód opadowych i roztopowych na terenie Miasta Koła.

(akta kontroli, str. 288-290)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Nie przesłano do Ministerstwa Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej sprawozdania z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i krajowym programie wód morskich za 2018 r., czym nie wypełniono obowiązku wynikającego z postanowień przepisu art. 328 ust.2 ustawy Prawo wodne.

(akta kontroli, str. 882)

Burmistrz wyjaśnił, że głównym powodem niewysłania sprawozdania za rok 2018 był chaos informacyjny. Podał, że sprawozdanie za 2018 r. było pierwszym i nie wszystko było zrozumiałe co do zakresu informacji.

(akta kontroli, str. 882)

Zdaniem NIK, wyjaśnienia Burmistrza nie zasługują na uwzględnienie, bowiem przepisy art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne nie przewidują zwolnień z obowiązku przekazania przedmiotowego sprawozdania w związku z nierealizowaniem działań, o których mowa w tym sprawozdaniu. Ponadto, pomimo nierealizowania w 2019 r. przedmiotowych działań, sprawozdanie takie złożono jednak za 2019 r.

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto Koło, realizując zadania w zakresie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, było należycie do tego przygotowane. Zadania te zostały przypisane komórkom organizacyjnym Urzędu oraz pracownikom w nich zatrudnionym. Miasto Koło zabezpieczyło zaplecze techniczne dla zapewnienia należytego funkcjonowania infrastruktury miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, poprzez zlecenie tych spraw MZWiK. Nie wywiązano się jednak z ustawowego obowiązku złożenia sprawozdania z realizacji działań zawartych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy, planach zarządzania ryzykiem powodziowym i krajowym programie wód morskich za 2018 r., ustalonego w przepisach art. 328 ust. 2 ustawy Prawo wodne.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

Uwaga Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że stwierdzone w toku kontroli stany nieprawidłowe, które wystąpiły zarówno w zaniechaniu wystawienia faktur podmiotom za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej, jak i w nieprowadzeniu działań windykacyjnych wobec podmiotów zalegających z zapłatą przedmiotowych opłat, wskazują na potrzebę wzmocnienia działań nadzorczych nad prawidłową realizacją przez pracowników Urzędu obowiązków dotyczących ustalania i pobierania dochodów budżetowych Miasta Koła. Z uwagi na powyższe okoliczności, NIK rekomenduje także rozważenie przez Burmistrza podjęcia działań wzmocniających kontrolę zarządczą w celu pełnego urzeczywistnienia, określonego w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵⁷, wymogu zapewnienia realizacji celów i zadań kierowanej jednostki sektora finansów publicznych m.in. w sposób zgodny z prawem i terminowy.

Wnioski

1. Systematyczne prowadzenie działań windykacyjnych wobec podmiotów zalegających z uiszczaniem opłat za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej oraz obciążanie ich odsetkami za nieterminowe regulowanie przedmiotowych opłat.
2. Wyegzekwowanie zaległych opłat za korzystanie z miejskiej sieci kanalizacji deszczowej i odsetek związanych z ich nieterminową zapłatą.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie

⁵⁷ Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.

wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 28 maja 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Joanna Józwiak
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. Grzegorz Malesiński
p.o. wicedyrektora

.....
Podpis

.....
Podpis